LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTRAS

ĮSAKYMAS
DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTRO 2011 M. VASARIO 28 D. ĮSAKYMO NR. 3-118 „DĖL RINKLIAVŲ UŽ NAUDOJIMĄSI ORO UOSTO IR ORO NAVIGACIJOS PASLAUGOMIS LIETUVOS RESPUBLIKOS ORO ERDVĖJE MOKĖJIMO IR NAUDOJIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO

2017 m. sausio 23 d. Nr. 3-22

Vilnius

1. P a k e i č i u Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2011 m. vasario 28 d. įsakymą Nr. 3-118 „Dėl Rinkliavų už naudojimąsi oro uosto ir oro navigacijos paslaugomis Lietuvos Respublikos oro erdvėje mokėjimo ir naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ ir jį išdėstau nauja redakcija:

„**LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTRAS**

ĮSAKYMAS
DĖL RINKLIAVŲ UŽ NAUDOJIMĄSI ORO UOSTU TVIRTINIMO, MOKĖJIMO IR NAUDOJIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymo 72 straipsnio 2 dalimi, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gruodžio 15 d. nutarimo Nr. 1764 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos aviacijos įstatymą“ 1 punktu ir įgyvendindamas 2009 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/12/EB dėl oro uostų mokesčių (OL 2009 L 70, p. 11),

t v i r t i n u Rinkliavų už naudojimąsi oro uostu tvirtinimo, mokėjimo ir naudojimo tvarkos aprašą (pridedama).“

2. P a v e d u Civilinės aviacijos administracijai per 1 mėnesį nuo šio įsakymo įsigaliojimo dienos:

2.1. nustatyti sąlygas, kurioms esant nesutarimą dėl rinkliavų sistemos galima perduoti nagrinėti Civilinės aviacijos administracijai;

2.2. patvirtinti oro uostą valdančios įmonės ir oro uosto naudotojų nesutarimų dėl rinkliavų sistemos sprendimo procedūrą ir kriterijus, pagal kuriuos bus vertinami nesutarimai ir priimami sprendimai.

Susisiekimo ministras Rokas Masiulis

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos susisiekimo
ministro 2011 m. vasario 28 d.
įsakymu Nr. 3-118
(Lietuvos Respublikos susisiekimo
ministro 2017 m. sausio 23 d.
įsakymo Nr. 3- 22 redakcija)

RINKLIAVŲ UŽ NAUDOJIMĄSI ORO UOSTU TVIRTINIMO, MOKĖJIMO IR NAUDOJIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Rinkliavų už naudojimąsi oro uostu tvirtinimo, mokėjimo ir naudojimo tvarkos aprašas (toliau – Tvarkos aprašas) nustato bendruosius rinkliavų už naudojimąsi oro uostu ir sąnaudų nustatymo principus, rinkliavų tvirtinimo ir naudojimo tvarką, taip pat rinkliavų mokėjimo ir atleidimo nuo rinkliavų atvejus.

2. Tvarkos aprašas taikomas Lietuvos Respublikos teritorijoje esantiems oro uostams ir jų naudotojams. Tvarkos aprašo II, III ir IV skyrių nuostatos taikomos bet kuriam Lietuvos Respublikos teritorijoje esančiam oro uostui, kuris gali būti naudojamas komerciniams skrydžiams vykdyti ir kuris per metus aptarnauja daugiau kaip 5 mln. keleivių, taip pat Lietuvos Respublikos teritorijoje esančiam oro uostui, kuriame aptarnaujama daugiausia keleivių.

3. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos:

3.1. **Oro uostas** – orlaiviams kilti, tūpti ir judėti pritaikytas žemės plotas su statiniais ir pastatais, įskaitant pagalbinę įrangą, kuri gali būti naudojama minėtiems veiksmams atlikti, kad būtų tenkinami orlaivių eismo ir paslaugų poreikiai, taip pat komercinėms oro susisiekimo paslaugoms teikti reikalingą įrangą.

3.2. **Oro uostą valdančios įmonės vadovas** (toliau – oro uostą valdančios įmonės vadovas) – oro uostą valdančiai įmonei vadovaujantis asmuo, kuriam teisės aktais, oro uosto steigimo ir (ar) kitais dokumentais suteikiama teisė administruoti ir valdyti oro uosto ar oro uostų tinklo infrastruktūrą, koordinuoti ir kontroliuoti oro uoste ar oro uostų tinkle veikiančių fizinių ir juridinių asmenų veiklą.

3.3. **Oro uosto naudotojas** – fizinis asmuo, juridinis asmuo, kita organizacija ar jos padalinys, užsiimantis keleivių, pašto ir (arba) krovinių vežimu oru iš oro uosto arba į jį arba bet kokiais kitais tikslais norintis pasinaudoti paslaugomis, reikalingomis orlaiviams kilti, tūpti, stovėti ir apšviesti, už kurias mokamos rinkliavos.

3.4. **Rinkliavos už naudojimąsi oro uostu** (toliau – rinkliavos) – oro uostą valdančios įmonės naudai renkamos rinkliavos, kurias moka orlaivių naudotojai už naudojimąsi oro uosto įrenginiais ir jame teikiamomis paslaugomis, reikalingais orlaiviams kilti, tūpti, stovėti ir apšviesti, taip pat keleiviams aptarnauti ir kroviniams tvarkyti. Šios rinkliavos neapima mokesčių, kurie renkami už antžemines paslaugas, nurodytas Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2002 m. balandžio 12 d. įsakyme Nr. 3-144 „Dėl Antžeminių paslaugų teikimo oro uostuose taisyklių patvirtinimo“, taip pat už maršruto ir terminalo oro navigacijos paslaugas, vadovaujantis 2013 m. gegužės 3 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 391/2013, kuriuo nustatoma bendroji mokesčių už oro navigacijos paslaugas sistema (OL 2013 L 128, p. 31), ir už neįgaliems keleiviams ir ribotos judėsenos keleiviams, nurodytiems 2006 m. liepos 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1107/2006 dėl neįgalių asmenų ir ribotos judėsenos asmenų teisių keliaujant oru (OL 2006 L 204, p. 1), teikiamą pagalbą.

3.5. Kitos Tvarkos apraše vartojamos sąvokos apibrėžtos Lietuvos Respublikos aviacijos įstatyme ir Antžeminių paslaugų teikimo oro uostuose taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2002 m. balandžio 12 d. įsakymu Nr. 3-144 „Dėl Antžeminių paslaugų teikimo oro uostuose taisyklių patvirtinimo“.

II SKYRIUS
ORO UOSTO NAUDOTOJŲ KOMITETAS

4. Kiekvieno Lietuvos Respublikos teritorijoje esančio oro uosto, kuris gali būti naudojamas komerciniams skrydžiams vykdyti ir kuris per metus aptarnauja daugiau kaip 5 mln. keleivių, taip pat Lietuvos Respublikos teritorijoje esančio oro uosto, kuriame aptarnaujama daugiausia keleivių, administracija pagal Tvarkos aprašo 5 punktą sudaro oro uosto naudotojų komitetą (toliau – Komitetas).

5. Visi oro uosto naudotojai turi teisę dalyvauti Komitete arba, jeigu jie to pageidauja, Komitete būti atstovaujami jų paskirtos organizacijos ar asociacijos. Oro uosto administracija turi informuoti visus oro uosto naudotojus apie šią jų teisę.

6. Oro uostą valdančios įmonės vadovas konsultuojasi su Komitetu dėl klausimų, nurodytų Tvarkos aprašo 8.2 papunktyje, 12 ir 13 punktuose. Oro uostą valdančios įmonės vadovas turi informuoti Lietuvos Respublikos susisiekimo ministeriją ir Civilinės aviacijos administraciją (toliau – CAA) apie šių konsultacijų laiką ir datą. Konsultacijos rengiamos bent kartą per kalendorinius metus, nebent paskutinių konsultacijų metu būtų susitarta kitaip. Tais atvejais, kai sudarytas ilgalaikis oro uostą valdančios įmonės vadovo ir Komiteto susitarimas, konsultacijos rengiamos vadovaujantis šiuo susitarimu.

7. Komitetas veikia vadovaudamasis oro uostą valdančios įmonės vadovo patvirtintu Komiteto darbo reglamentu.

III SKYRIUS
BENDRIEJI RINKLIAVŲ IR SĄNAUDŲ NUSTATYMO PRINCIPAI

8. Rinkliavos nustatomos vadovaujantis šiais principais:

8.1. Oro uostą valdančios įmonės vadovo nustatomos rinkliavos negali diskriminuoti oro uosto naudotojų. Oro uosto naudotojams gali būti siūlomos skirtingo lygio, skirtingos apimties ar tikslinės paslaugos, už kurias imamos skirtingo dydžio rinkliavos. Nustatydamas rinkliavas oro uostą valdančios įmonės vadovas taip pat nustato aiškias, skaidrias ir objektyvias tokių rinkliavų taikymo sąlygas.

8.2. Oro uostą valdančios įmonės vadovas turi užtikrinti rinkliavų nustatymo pagrindų skaidrumą, įskaitant reikalavimus užtikrinti informacijos sklaidą oro uosto naudotojams, todėl rinkliavos nustatomos konsultuojantis su Komitetu. Taip pat šių konsultacijų metu oro uostą valdančios įmonės vadovas privalo konsultuotis su Komitetu dėl galutinių naujos infrastruktūros projektų planų.

8.3. Rinkliavos apskaičiuojamos įvertinant sąnaudas, patiriamas teikiant atitinkamas paslaugas, ir numatant pelno normą, atitinkančią investicijų grąžos normą (WACC).

9. Kiekvienos oro uosto paslaugos sąnaudos priskiriamos sąnaudų centrams pagal jų pobūdį ir paslaugas vadovaujantis šiais principais:

9.1. objektyvumo principu, pagal kurį patirtų sąnaudų apskaita ir priskyrimas sąnaudų centrams turi būti vykdomas nešališkai, nesiekiant iškreipti bet kurios paslaugos struktūrinės dalies ar galutinių ataskaitinio laikotarpio rezultatų;

9.2. priežastingumo principu, pagal kurį visos per ataskaitinį laikotarpį patirtos sąnaudos turi būti paskirstytos toms veikloms ir paslaugoms, kurios nulėmė tų sąnaudų atsiradimą;

9.3. pastovumo principu, pagal kurį vengiama keisti sąnaudų apskaitos schemą;

9.4. skaidrumo principu, pagal kurį sąnaudos paskirstomos taip, kad būtų galima skaidriai ir aiškiai nustatyti atitinkamos paslaugos vieneto sąnaudas;

9.5. sąnaudų atskyrimo principu, pagal kurį bendra paslaugoms priskirtų sąnaudų suma turi sutapti su įmonės finansinių ataskaitų rinkinyje pateikiamais duomenimis. Tos pačios sąnaudos negali būti pakartotinai priskiriamos kelioms veikloms.

10. Oro uostų rinkliavų lėšos yra oro uostų bendrųjų pajamų dalis. Rinkliavų lėšos skiriamos oro uostų išlaidoms, susijusioms su nurodytų paslaugų teikimu, padengti, šių įmonių investicijoms,

taip pat Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytų dydžių atskaitymams nuo rinkliavų CAA išlaikyti. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytų dydžių atskaitymai nuo rinkliavų CAA išlaikyti įtraukiami į oro uostų veiklos sąnaudas.

IV SKYRIUS
RINKLIAVŲ TVIRTINIMO TVARKA

11. Oro uostą valdančios įmonės vadovas privalo rengti konsultacijas su Komitetu ir pateikti oro uosto naudotojams informaciją, nurodytą Tvarkos aprašo 12 punkte. Minėtą informaciją oro uostą valdančios įmonės vadovas turi pateikti ir CAA. Prieš rengdamas šias konsultacijas oro uostą valdančios įmonės vadovas paprašo oro uosto naudotojų per oro uostą valdančios įmonės vadovo nurodytą terminą, kuris turi būti ne trumpesnis kaip 20 dienų, pateikti Tvarkos aprašo 14 punkte nurodytą informaciją.

12. Rengdamasis Tvarkos aprašo 11 punkte nurodytoms konsultacijoms dėl rinkliavų sistemos veikimo, rinkliavų dydžių ir teikiamų paslaugų kokybės oro uostą valdančios įmonės vadovas kiekvienam oro uosto naudotojui arba Komitetui pateikia informaciją apie elementus, kurie sudaro rinkliavų sistemą, arba visų rinkliavų, kurias oro uostui moka oro uosto naudotojai, dydžio nustatymo pagrindimą ir paprašo Komiteto per 20 dienų nuo informacijos gavimo dienos įvertinti ją ir pateikti pastabas. Komitetui turi būti pateikta:

12.1. už rinkliavas teikiamų paslaugų ir infrastruktūros sąrašas;

12.2. rinkliavų nustatymo metodika;

12.3. rinkliavų už naudojimąsi oro uosto įrenginiais ir paslaugomis bendra kainų struktūra;

12.4. informacija apie gautas skirtingų paslaugų pajamas ir patirtas sąnaudas toms paslaugoms teikti;

12.5. informacija apie bet kokį valstybinių institucijų su rinkliavomis susijusių įrenginių ir paslaugų finansavimą;

12.6. oro uosto prognozės dėl rinkliavų, eismo pokyčių ir siūlomų investicijų;

12.7. informacija apie faktinį oro uosto infrastruktūros ir įrangos naudojimą tam tikru laikotarpiu;

12.8. informacija apie numatomą bet kokių didesnių siūlomų investicijų rezultatą / poveikį oro uosto pajėgumui.

13. Oro uostą valdančios įmonės vadovas, įvertinęs Komiteto pastabas dėl Tvarkos aprašo 12 punkte nurodytos informacijos, pasiūlymą keisti rinkliavų sistemą ar rinkliavų dydį ir siūlomų pakeitimų pagrindimą pateikia Komitetui ne vėliau kaip likus 120 dienų iki numatomo jų įsigaliojimo, išskyrus atvejus, kai esama išskirtinių aplinkybių, kurios turi būti pagrįstos Komitetui. Komitetas pateiktą pasiūlymą turi apsvarstyti ir pateikti pastabas per 20 dienų nuo pasiūlymo gavimo dienos.

14. Oro uosto naudotojai turi pateikti oro uostą valdančios įmonės vadovo prašomą informaciją dėl:

14.1. eismo prognozių;

14.2. orlaivių parko ir numatomo jo naudojimo prognozių;

14.3. veiklos plėtros atitinkamame oro uoste projektų;

14.4. oro uosto naudotojų poreikių atitinkamame oro uoste.

15. Tvarkos aprašo 12 ir 14 punktuose nurodyta informacija laikoma konfidencialia, išskyrus atvejus, kai tokia informacija pagal teisės aktus, susijusius su informacijos skelbimu, turi būti paskelbta viešai.

16. Oro uostą valdančios įmonės vadovas, Komitetas, oro uosto naudotojų atstovai ar asociacijos gali inicijuoti derybas dėl susitarimo dėl oro uoste teikiamų paslaugų lygio sudarymo. Šios derybos gali vykti Tvarkos aprašo 11 punkte nurodytų konsultacijų metu. Susitarime nustatomas paslaugų, kurias turi teikti oro uostas, lygis / apimtis, atsižvelgiant į esamą rinkliavų sistemą ar oro uosto rinkliavų dydį, ir kokybė, kurią naudotojai gaus mainais už nustatytas rinkliavas.

17. Oro uostą valdančios įmonės vadovo sprendimu oro uosto naudotojams gali būti

teikiamos tikslinės paslaugos ar leidžiama naudotis paskirtu terminalu ar terminalo dalimi. Atsižvelgiant į tai, gali būti keičiamos konkrečių oro uosto paslaugų, terminalų ar terminalų dalių kokybė ir apimtis. Oro uostą valdančios įmonės vadovas, atsižvelgdamas į konkrečių oro uosto paslaugų, terminalų ar terminalų dalių kokybę, turi teisę nustatyti rinkliavų dydį pagal tokių paslaugų kokybę, apimtį ir pagal joms teikti patirtas sąnaudas.

18. Oro uostą valdančios įmonės vadovas privalo leisti bet kuriam oro uosto naudotojui naudotis oro uoste teikiamomis tikslinėmis paslaugomis arba paskirtu terminalu arba terminalo dalimi. Tuo atveju, jeigu daugiau oro uosto naudotojų pageidauja tikslinių paslaugų ir (arba) naudotis paskirtu terminalu ar terminalo dalimi, nei įmanoma atsižvelgiant į pajėgumus, naudojimosi tvarka nustatoma vadovaujantis tinkamais, objektyviais, skaidriais ir nediskriminaciniais kriterijais. Šiuos kriterijus nustato oro uostą valdančios įmonės vadovas, suderinęs su CAA.

19. Oro uostą valdančios įmonės vadovo sprendimas dėl rinkliavų sistemos ar rinkliavų dydžių įsigaliojimo paskelbiamas oro uosto interneto svetainėje ne vėliau kaip prieš 60 dienų iki jo įsigaliojimo. Jeigu oro uostą valdančios įmonės vadovas ir Komitetas nesusitaria dėl siūlomų pakeitimų, oro uostą valdančios įmonės vadovas, atsižvelgdamas į Komiteto nuomonę, privalo pagrįsti savo sprendimą ir turi teisę pakeisti rinkliavų sistemą ar jų dydžius.

20. Nesusitarus su Komitetu dėl oro uostą valdančios įmonės vadovo priimto sprendimo dėl rinkliavų, Komitetas per 20 dienų nuo minėto sprendimo paskelbimo gali kreiptis į CAA, kuri išnagrinėtų, ar rinkliavų sistemos arba rinkliavų dydžio pakeitimas yra pagrįstas.

21. Oro uostą valdančios įmonės vadovo sprendimu nustatytas rinkliavų sistemos ar rinkliavų dydžio pakeitimas, jeigu jis perduotas nagrinėti CAA, įsigalioja tik tada, kai CAA priima sprendimą, kad rinkliavų sistemos arba rinkliavų dydžio pakeitimas yra pagrįstas. CAA, gavusi tokį kreipimąsi, per keturias savaites priima laikiną sprendimą dėl rinkliavų pakeitimo įsigaliojimo, išskyrus tuos atvejus, kai galutinis sprendimas gali būti priimtas per tą patį laikotarpį. CAA priima galutinį sprendimą ne vėliau kaip per keturis mėnesius nuo kreipimosi gavimo dienos. Esant išskirtinėms aplinkybėms (didelei duomenų apimčiai, būtinybei pasitelkti nepriklausomus ekspertus), CAA turi teisę pratęsti galutinio sprendimo priėmimo terminą dviem mėnesiais. Pratęsus galutinio sprendimo priėmimo terminą, CAA nedelsdama išsiunčia Komitetui pranešimą raštu ir nurodo kreipimosi nagrinėjimo pratęsimo priežastis. CAA priimti sprendimai yra privalomi.

22. Jeigu CAA priima sprendimą, kad rinkliavų sistemos arba rinkliavų dydžio pakeitimas yra nepagrįstas, lieka galioti ankstesnis oro uostą valdančios įmonės vadovo sprendimas dėl rinkliavų.

V SKYRIUS
RINKLIAVŲ MOKĖJIMAS IR ATLEIDIMAS NUO RINKLIAVŲ

23. Visos rinkliavos skaičiuojamos eurais.

24. Lietuvos Respublikos karinių orlaivių naudotojai, vykdantys karinius skrydžius, ir NATO valstybių narių, kurios vykdo ar rengiasi vykdyti NATO oro erdvės patruliavimo misiją Baltijos valstybėse, karinių orlaivių naudotojai rinkliavų nemoka.

Rinkliavų nemoka ir užsienio šalių valstybės orlaivių naudotojai, Lietuvos Respublikos oro erdvėje vykdantys žvalgomuosius (inspekcinius) skrydžius ar tranzitinius skrydžius žvalgymo (inspekcijos) tikslais pagal Lietuvos Respublikos tarptautines sutartis ar kitus tarptautinius įsipareigojimus, taip pat tarptautinių organizacijų, kurių narė yra Lietuvos Respublika, karinių orlaivių naudotojai.

25. Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro ar jo įgalioto asmens sprendimu nuo rinkliavų gali būti atleisti ir kitų NATO ar Europos Sąjungos valstybių narių karinių orlaivių naudotojai.

26. Visais Tvarkos aprašo 24 ir 25 punktuose nurodytais atvejais rinkliavas už šių orlaivių skrydžius pagal oro uostų pateiktas sąskaitas sumoka Krašto apsaugos ministerija iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžete jai numatytų asignavimų.

27. Krašto apsaugos ministerija sudaro ir tikslina NATO ar Europos Sąjungos valstybių narių ir tarptautinių organizacijų, kurių karinių orlaivių naudotojai atleidžiami nuo rinkliavų, sąrašą ir jį pateikia oro uostams. Tvarkos aprašo 24 ir 25 punktuose numatytos išimtys sąraše nurodytų NATO ar Europos Sąjungos valstybių narių ir tarptautinių organizacijų karinių orlaivių naudotojams pradedamos taikyti pirmąją kito mėnesio dieną nuo sudaryto ar patikslinto sąrašo pateikimo.

Informaciją apie numatomus Lietuvos Respublikos oro erdvėje vykdyti žvalgomuosius (inspekcinius) skrydžius ar tranzitinius skrydžius žvalgymo (inspekcijos) tikslais pagal Lietuvos Respublikos tarptautines sutartis ar kitus jos tarptautinius įsipareigojimus Krašto apsaugos ministerija ne vėliau kaip prieš 7 kalendorines dienas iki šių skrydžių vykdymo pateikia oro uostams, į kuriuos (iš kurių) šie skrydžiai bus vykdomi.

28. Užsienio valstybių karinių orlaivių, atvykusių į tarptautines operacijas, pratybas ir kitus karinio bendradarbiavimo renginius Lietuvos Respublikos teritorijoje ir vykdančių karinius skrydžius (kai jie neatleisti nuo rinkliavų Tvarkos aprašo 24 ir 25 punktuose nurodytais atvejais), taip pat užsienio šalių valstybės orlaivių, vežančių karinę įrangą, ginklus arba karines medžiagas Lietuvos Respublikos, NATO ar Europos Sąjungos gynybinėms reikmėms, naudotojų sumokėtas rinkliavas pagal šių orlaivių naudotojų pateiktus prašymus Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministro nustatytais terminais grąžina Krašto apsaugos ministerija iš Lietuvos Respublikos valstybės biudžete jai numatytų asignavimų.

29. Rinkliavos nemokamos už:

29.1. keleivį, vykstantį tiesioginiu tranzitu;

29.2. vaiką iki 2 metų.

VI SKYRIUS
BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

30. Oro uostą valdančios įmonės vadovo ir CAA sprendimai dėl rinkliavų ir jų dydžių nustatymo gali būti apskųsti administraciniam teismui Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

31. Iki kiekvienų metų sausio 1 d. Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija savo interneto svetainėje paskelbia Lietuvos oro uostų, kuriems taikomos Tvarkos aprašo III ir IV skyrių nuostatos, sąrašą, atsižvelgdama į naujausius Eurostato duomenis.

32. Iki kiekvienų metų sausio 20 d. CAA savo interneto svetainėje paskelbia metinę savo veiklos, vykdant nacionalinės nepriklausomos priežiūros institucijos funkcijas, ataskaitą.

_____